

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT

**CÔNG TÁC VĂN HÓA TRONG TIẾN TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG
THÔN MỚI TẠI XÃ MỸ BÀNG, HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH
TUYÊN QUANG**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
CHUYÊN NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA – NGHỆ THUẬT

Giảng viên hướng dẫn: TS. Trần Quốc Bảng

Sinh viên thực hiện : Hoàng Ngọc Tiếp

Lớp : QLVH 10A

Hà Nội – 2013

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	3
4. Phương pháp nghiên cứu.....	3
5. Đóng góp của đề tài.....	4
6. Bố cục của đề tài	4
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ VĂN HÓA VÀ VẤN ĐỀ XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI	5
1.1. Khái niệm văn hóa và công tác văn hóa.....	5
1.1.1. Khái niệm văn hóa.....	5
1.1.2. Công tác văn hóa	7
1.2. Khái quát về vấn đề xây dựng nông thôn mới.....	12
1.2.1. Khái niệm xây dựng nông thôn mới.....	12
1.2.2. Nội dung chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới	13
1.2.3. Các tiêu chuẩn nông thôn mới	22
1.2.3.1. Tiêu chuẩn “Hộ nông thôn mới”	22
1.2.3.2. Tiêu chuẩn “Thôn nông thôn mới”.....	23
1.2.3.3. Tiêu chí “Xã nông thôn mới”	24
1.3. Mối quan hệ biện chứng giữa công tác văn hóa với vấn đề xây dựng nông thôn mới.....	28

CHƯƠNG 2: THỰC TIỄN CỦA CÔNG TÁC VĂN HÓA TRONG TIẾN TRÌNH XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI XÃ MỸ BẰNG, HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH TUYÊN QUANG	32
2.1. Khái quát về xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang.....	32
2.1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên	32
2.1.1.1. Vị trí địa lý	32
2.1.1.2. Điều kiện tự nhiên	33
2.1.2. Lịch sử hình thành	35
2.1.3. Điều kiện kinh tế - xã hội	37
2.1.3.1. Điều kiện kinh tế	37
2.1.3.2. Tình hình văn hóa - xã hội	39
2.1.3.3. Văn hóa truyền thống	41
2.2. Thực tiễn của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang.....	42
2.2.1. Công tác thông tin tuyên truyền.....	42
2.2.2. Công tác tổ chức hoạt động nhà văn hóa – câu lạc bộ	45
2.2.3. Hoạt động thư viện – đọc sách báo	48
2.2.4. Hoạt động văn nghệ quần chúng.....	49
2.2.5. Hoạt động bảo vệ di tích lịch sử văn hóa, giáo dục truyền thống	51
2.2.6. Hoạt động xây dựng nếp sống văn hóa, gia đình văn hóa và hoạt động thể thao vui chơi giải trí	54
2.2.6.1. Hoạt động xây dựng nếp sống văn hóa	54
2.2.6.2. Phong trào xây dựng gia đình văn hóa	55
2.2.6.3. Phong trào xây dựng làng văn hóa và khu dân cư văn hóa	58
2.2.6.4. Phong trào xây dựng cơ quan, đơn vị văn hóa	61

2.2.6.5. Công tác xã hội hóa văn hóa và hoạt động thể thao vui chơi giải trí.....62

CHƯƠNG 3: MỘT SỐ ĐỀ XUẤT CÁ NHÂN NHẪM NÂNG CAO HIỆU

QUẢ CỦA CÔNG TÁC VĂN HÓA TRONG TIẾN TRÌNH XÂY DỰNG

NÔNG THÔN MỚI TẠI XÃ MỸ BẰNG, HUYỆN YÊN SƠN, TỈNH TUYÊN

QUANG65

3.1. Một số tồn tại và hạn chế của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng65

3.1.1. Một số tồn tại và hạn chế65

3.1.2. Nguyên nhân71

3.1.2.1. Nguyên nhân chủ quan71

3.1.2.2 Nguyên nhân khách quan.....71

3.3. Một số đề xuất và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng72

3.3.1. Một số đề xuất72

3.3.2. Một số giải pháp77

KẾT LUẬN.....80

TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHỤ LỤC

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nông nghiệp, nông dân, nông thôn luôn có vị trí chiến lược trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, là cơ sở và lực lượng quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm an ninh, quốc phòng; giữ gìn, phát huy bản sắc văn hoá dân tộc và bảo vệ môi trường sinh thái của đất nước. Đảng, Nhà nước ta đặc biệt quan tâm và đã có nhiều cơ chế, chính sách để phát triển nông nghiệp, nông thôn. Nghị quyết hội nghị lần thứ 7 của Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa X về "Nông nghiệp, nông dân, nông thôn" ghi rõ: "Giải quyết vấn đề nông nghiệp, nông dân, nông thôn là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội; trước hết phải khơi dậy tinh thần yêu nước, tự chủ, tự lực tự cường vươn lên của nông dân. Xây dựng xã hội nông thôn ổn định, hòa thuận, dân chủ, có đời sống văn hóa phong phú, đậm đà bản sắc dân tộc, tạo động lực cho phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới, nâng cao đời sống nông dân". [3B]

Quá trình xây dựng nông thôn mới bắt đầu từ năm 2008. Đến nay, diện mạo của các địa phương trên toàn quốc đang từng ngày khởi sắc. Hệ thống cơ sở hạ tầng từ thôn cùng xóm vắng đến ven đô đều được thay đổi rõ rệt; cơ cấu và phương thức sản xuất nông nghiệp được chuyển đổi, tạo ra nhiều giá trị mới; chất lượng sống của nhân dân được nâng cao. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đã đạt được vẫn còn tồn tại nhiều vấn đề cả về xây dựng và phát triển hạ tầng cơ sở, phát triển sản xuất cho tới hoạt động văn hóa - là yếu tố mang tính cơ sở, chiến lược và bền vững. Đặc biệt, trong tình hình hiện nay, khi đất nước nước ta đang tham gia vào quá trình hội nhập với khu vực và thế giới, làm thế nào để chúng ta hòa nhập nhưng không hòa tan và giữ gìn bản sắc văn hóa của dân tộc mình. Có thể nói, trong quá trình phát triển của đất nước, xây dựng nền văn

hóa dân tộc và hiện đại là một tất yếu khách quan, được định hướng trên những phương tiện, đường lối, chính sách và những bước đi cụ thể với từng địa phương trong thời kì công nghiệp hóa - hiện đại hóa của đất nước nói chung và nông thôn nói riêng.

Mỹ Bằng là một xã miền núi nằm ở phía tây của huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang, nơi đây có rất nhiều các dân tộc anh em cùng sinh sống bao gồm: dân tộc Kinh, Tày, Nùng, Dao, Cao Lan, H'Mông ... Chính điều đó đã tạo nên một chuỗi văn hóa phong phú, đa sắc màu. Tại nơi đây đã diễn ra rất nhiều sinh hoạt văn hóa như: Lễ hội, âm nhạc, múa, các làn điệu dân tộc và một số tín ngưỡng thờ cúng của các dân tộc thiểu số ... Trong những năm vừa qua, xã đã đạt được rất nhiều những thành tích đáng kể trong tiến trình thực hiện mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới. Cụ thể, trong năm 2012, xã đã đạt được 14/19 chỉ tiêu dành cho nông thôn mới. Song song với quá trình xây dựng nông thôn mới, xã Mỹ Bằng luôn luôn quan tâm đến công tác văn hóa. Do điều kiện kinh tế còn gặp nhiều khó khăn và điều kiện đi lại còn hạn chế nên người dân ở nơi đây rất hiếm khi được tham gia và thưởng thức các giá trị văn hóa nghệ thuật truyền thống và đương đại. Bên cạnh đó, các thiết chế văn hóa phục vụ cho các hoạt động sinh hoạt văn hóa của nhân dân tại địa phương đang bị xuống cấp trầm trọng và chưa hoàn thiện. Chính điều đó đã tạo nên rất nhiều những khó khăn cho hoạt động xây dựng đời sống văn hóa tại địa phương.

Có thể nói rằng: xây dựng đời sống văn hóa gắn với xây dựng nông thôn mới luôn là vấn đề có ý nghĩa quan trọng trong mối quan hệ giữ kinh tế và văn hóa. Đó là làm sao để nhân dân trong xã Mỹ Bằng vừa có một đời sống vật chất khang trang, đầy đủ lại vừa có một đời sống văn hóa tinh thần phong phú, lành mạnh. Và một điều quan trọng hơn nữa là làm sao để đưa văn hóa hội nhập cùng sự phát triển của xã hội nhưng lại không làm mất đi các giá trị văn hóa truyền thống của địa phương. Hướng ứng phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” và phong trào “Xây dựng nông

thôn mới” Ủy ban nhân dân xã Mỹ Bằng đang từng bước thực hiện nhiệm vụ của Đảng và Nhà nước đã đề ra. Tuy nhiên còn gặp rất nhiều khó khăn và hạn chế. Vì vậy, việc nâng cao hiệu quả của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng là vô cùng cần thiết.

Là một người con sinh ra tại xã Mỹ Bằng, đặc biệt lại là người dân tộc thiểu số. Tôi mong muốn được đóng góp ý kiến của mình cho công tác xây dựng đời sống văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại mảnh đất nơi mình đã sinh ra.

Vấn đề trên tuy không mới nhưng chưa có ai nghiên cứu. Do vậy, tôi chọn đề tài: “Công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích nghiên cứu

2.1. Tìm hiểu cơ sở lý luận về văn hóa và vấn đề xây dựng nông thôn mới.

2.2. Tìm hiểu thực tiễn của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang

2.3. Đề xuất một số kiến nghị và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang

3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu: Công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang

3.2. Phạm vi nghiên cứu: xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang

4. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện mục đích nghiên cứu của đề tài, tôi đã dựa trên đường lối, quan điểm của Đảng, Nhà nước, tư tưởng Hồ Chí Minh về dân tộc và văn hóa làm cơ sở phương pháp luận, kết hợp với các phương pháp nghiên cứu:

- Phương pháp điều tra, quan sát, mô tả
- Phương pháp nghiên cứu tài liệu
- Phương pháp thống kê, phân loại
- Phương pháp phân tích, tổng hợp
- Phương pháp điền dã, khảo sát thực địa (Phỏng vấn, ghi âm, chụp ảnh)

5. Đóng góp của đề tài

Đề tài làm sáng tỏ về lý luận và thực tiễn của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang một cách toàn diện, đầy đủ và khái quát.

Đề tài đóng góp các luận cứ và luận chứng cho việc nghiên cứu về văn hóa xã Mỹ Bằng, đồng thời sẽ là tư liệu cho việc nâng cao hiệu quả của công tác văn hóa tại xã trong những năm tới.

6. Bộ cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục, đề tài được kết cấu gồm 3 chương:

Chương 1: Cơ sở lý luận về văn hóa và vấn đề xây dựng nông thôn mới

Chương 2: Thực tiễn của công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang

Chương 3: Một số đề xuất cá nhân nhằm nâng cao hiệu quả công tác văn hóa trong tiến trình xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng, huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang

TÀI LIỆU THAM KHẢO

A. Tài liệu từ sách và tạp chí

1. Báo cáo tổng kết 15 năm thực hiện Nghị quyết Trung ương V khóa VIII về xây dựng nền Văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc của xã Mỹ Bằng.
2. Báo cáo về tình hình Kinh tế - Xã hội - Văn hóa năm 2012 của xã Mỹ Bằng.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006), *Giáo trình tư tưởng Hồ Chí Minh*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
4. Bộ Văn hóa - Thông tin, Cục Văn hóa - Thông tin cơ sở (1999), *Hỏi đáp về xây dựng làng văn hóa, gia đình văn hóa, nếp sống văn hóa và tổ chức lễ hội truyền thống*, NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
5. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2008), *Văn bản của Đảng và Nhà nước về nếp sống văn hóa*, NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
6. Cục Văn hóa - Thông tin cơ sở, *Tạp chí xây dựng đời sống văn hóa cơ sở* số: 12, 29 và 31.
7. Cục Văn hóa - Thông tin cơ sở (1997), *Sổ tay công tác Văn hóa - Thông tin cơ sở*, NXB Thanh Niên, Hà Nội.
8. Đảng Cộng Sản Việt Nam (1995), *Văn kiện hội nghị lần thứ V Ban chấp hành Trung ương khóa VIII*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
9. Đặng Mạnh Cường (1997), *Tổ chức và hoạt động thông tin lưu động*, NXB Thanh niên, Hà Nội.
10. Hà Văn Tăng (2004), *Tài liệu nghiệp vụ Văn hóa - thông tin cơ sở*, NXB Văn hóa, Hà Nội.
11. Hồ Chí Minh, *Đời sống mới*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.

12. Lịch sử Đảng bộ xã Mỹ Bằng giai đoạn 1940 - 2005.
13. Luật di sản Văn hóa (2001), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
14. Nguyễn Thị Thường (2008), *Giáo trình văn hóa học*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
15. Nhiều tác giả (2010), *Giáo trình quản lý di sản văn hóa với phát triển du lịch*, NXB Đại học Quốc gia, Hà Nội.
16. Nhiều tác giả (1998), *Quản lý hoạt động văn hóa*, NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
17. Tài liệu tuyên truyền về xây dựng nông thôn mới tại xã Mỹ Bằng năm 2012.
18. Tập thể tác giả Viện Văn hóa (1985), *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở*, NXB Văn hóa, Hà Nội.
19. Thông tư hướng dẫn thực hiện Bộ tiêu chí Quốc gia về xây dựng nông thôn mới của Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn năm 2012.
20. Thông tư quy định chi tiết về tiêu chuẩn, trình tự, thủ tục xét và công nhận “Xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới”.
21. Trần Ngọc Thêm (1999), *Cơ sở văn hóa Việt Nam*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
22. Trần Quốc Vượng (1998), *Cơ sở văn hóa Việt Nam*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
23. Trần Bình Minh (2000), *Mô hình xây dựng làng văn hóa ở nông thôn Bình Định*, NXB Văn hóa – Thông tin, Hà Nội.
24. Vụ Văn hóa Quần chúng - Viện Văn hóa (1991), *Mấy vấn đề lý luận và thực tiễn xây dựng đời sống văn hóa ở nước ta*, NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.

B. Tài liệu từ Internet

1. Giữ gìn bản sắc trong xây dựng đời sống văn hóa nông thôn mới:

<http://www.baomoi.com/Giu-gin-ban-sac-trong-xay-dung-doi-song-van-hoa-nong-thon-moi/122/4215401.epi>

2. Khu di tích lịch sử Làng Ngòi và Đá Bàn với cách mạng Lào:

<http://tuyenquangtv.vn/tin-tuc/78/BBH4E52164/TTV-Khu-di-tich-lich-su-Lang-Ngoi-va-Da-Ban-voi-cach-mang-Lao.html>

3. Nghị quyết Hội nghị lần thứ bảy BCH TW khóa X về nông nghiệp, nông dân, nông thôn:

<http://www1.baohaugiang.com.vn/detailvn.aspx?item=5593>

4. Phát triển văn hóa làm nền tảng vững chắc cho xây dựng NTM

<http://www.hatinh.gov.vn/tintucsukien/tinxahoi/Pages/Ph%C3%A1ttri%E1%BB%83nv%C4%83nh%C3%B3al%C3%A0mn%E1%BB%81nt%E1%BA%A3ngv%C6%B0%CC%83ngch%C4%83%CC%81cchox%C3%A2yd%E1%BB%B1ngNTM.aspx>

5. Phục hồi, tôn tạo khu di tích lịch sử quốc gia cách mạng Lào:

<http://www.tinmoi.vn/phuc-hoi-ton-tao-khu-di-tich-lich-su-quoc-gia-cach-mang-lao-011154795.html>

6. Tổ chức và quản lý các hoạt động văn hóa cơ sở hiện nay:

<http://vhttc.org.vn/modules.php?name=News&opcase=detailsnews&mid=1106&mcid=318&sub=&menuid=>

7. Tư tưởng Hồ Chí Minh và vấn đề xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở:

http://www.doankhoi.danang.vn/index.php?option=com_content&view=article&id=151%3Atng-h-chi-minh-va-vn-xay-dng-i-sng-vn-hoa-c-s&catid=10%3Alam-theo-li-bac&Itemid=9

8. Trang web: <http://nongthonmoi.gov.vn>

9. Vài nét về văn hóa nông thôn hiện nay:

<http://www.vhttc.org.vn/modules.php?name=News&opcase=detailsnews&mid=1120&mcid=318&menuid=>

10. Xây dựng nông thôn mới gắn với nâng cao đời sống văn hóa ở khu dân cư :

<http://www.baoquangtri.vn/default.aspx?TabID=100&modid=549&ItemID=64196>

11. Xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở - Chặng đường vất vả qua 2 thế kỷ:

<http://vhtts.org.vn/modules.php?name=News&opcase=detailsnews&mid=1030&mcid=318>

12. Xây dựng nông thôn mới: “Giàu” và “văn hóa”:

<http://www.baomoi.com/Xay-dung-nong-thon-moi-Giau-va-van-hoa/122/6308642.epi>